

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolós szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Előfizetési árak:

Hónapra ———— 30
Félévre ———— 60
Évadra ———— 120
Egy hóra ———— 10
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el, amennyiben az összes hirdetés-irodáknak.

Megjelenik mindennap

szombati és ünnepnapok kivételével.

Nagybecskerek, 1899.

XXVIII. évfolyam, 21. szám.

Csütörtök, január 26.

Délmagyarország kisipara.

— A kereskedelmi és iparkamara évi jelentéséből. —

Nagybecskerek, január 26.

A kertület ipara tulajdonképpen részben a helyi szükséglet fedezésére lévén utalva, nem igényel bővebb megokolást, hogy a múlt évnek szomorú mezőgazdasági viszonyai nyomán s az általános pénztelenség közepette az iparosság csekély kivétellel vigasztalan helyzetben tengődött, különösen ama népes foglalkozási ágakban, melyek a lakosság köznapi szükségleteinek előállítását szolgálják. A nehéz megélhetési viszonyok közt azután nem is csoda, hogy figyelemre méltó haladás akár a műipari fejlődés, akár pedig a versenyképesség fokozása tekintetében alig volt észlelhető. S ez annál elszomorítóbb, mert a kormány, a kereskedelem és az iparkamara, a városok és testületek valóban rendkívül sokat tettek és tesznek az ipari szakoktatás útján az ipar és különösen a kis ipar fejlesztésére. A visszamaradás okai tehát nem is annyira a szűk viszonyokban, mint inkább abban keresendők, hogy a nagy áldozatokkal istápoltt szakoktatás még mindig nem volt képes oly iparos elemet nevelni, mely kellő képzettséggel bírna arra, hogy a folyton változó és átalakuló viszonyokhoz alkalmazkodni tudjon, — mely tulajdonság más államok ezen keresetosztályának annyira sajátja, hogy a kézművesség a gépek mai uralkodó korszakában teljesen megváltozott viszonyok közt is nagyrészt meg bírja ővni gazdasági különállását.

Ezen alkalmazkodási képesség hiánya volt a legfőbb oka a múltban is annak, hogy egyes iparágak kihaltak vagy lehanyatlottak. Ez lesz a jövőben is, ha iparosaink ugyanazon eszközökkel akarnak ma is boldogulni, mint apáik a céhek sokszor visszakívánt órájában s ha a fenyegető pusztulás réme sem képes őket a tetters kezdeményezés mezején csoportosítani. Az ilyeneken a külön vámterület sem segíthet, mert annak bekövetkezése a gyáripár által ez időszert szorongatott kézműágak oldaláról tekintve nem jelent

egyebet, mint hogy a lassankint elmaradó külföldi gyáripár helyét hazai nagyvállalatok foglalják el, melyekkel szemben a kezdetleges eszközökkel dolgozó iparos a védtelenségnek ugyanazon fokán állandó, mint ma az osztrák árucikkek beözönlése alkalmával. Az ipartörvény revíziója nyomán követelt iparszabadság korlátozása is esetleg egészségesebb állapotokat teremthet egyik-másik iparág terén, de mit ér a „képesítés szigorítása“ oly iparágakban, melyek természetüknél fogva a termelés centralizációjára vannak hivatva s a hol a nagyipari vállalatok gépfelszerelése mellett az emberi munka oly közönséges teendőkben merül ki, hogy ennek végzése a legutolsó kontár ambícióját sem elégíti ki? Már pedig tudvalevő, hogy a krízis tünetei nem a helyhez kötött — jobbára az építési szakmához tartozó iparágakban, — hanem azokban mutatkoznak, a melyeknek cikkei a kereskedelem közforgalmu tárgyait képezik, szóval importképesek.

A nélkül, hogy messzebbmenő iparpolitikai fejtegetések fonalát óhajtanók felvenni, az imént mondottakkal csupán megállapítani kívántuk, hogy szorosán a kisipar szempontjából véve sem az iparszabadság korlátozása, sem pedig a közös vámterület megszüntetése panacea gyanánt nem tekinthető s hogy egyes-egyedül a nagyipar versenyre az, melylyel a kézműves kisiparos megküzdeni kénytelen. És a küzdelmet számos termelési ágazatban sikerrel fel is veheti, ha tud számolni a megváltozott viszonyok erejével és a különböző mesterségek képviselői iparuk saját természetéhez képest megtalálják a fokozott versenyképességnek számukra is megszereshető előfeltételeit.

Tudva pedig, hogy a hiányzó versenyképesség eszközei főleg a modern társulás különböző formái nyújthatják, szomorúsággal kell konstatálnunk, miként a szövetségesség eszméje iránt az érdekeltség körében általános közöny, sőt helyenkint ellenszenv uralkodik.

A temesvári és a pancsovai ipartestület ismételve tettek kísérletet ipari ter-

melő szervezetek létesítésére; de eddig minden fáradozásuk kárba veszett. Ha akadnak is az ügynek pártolói, ezek jó részét a gyenge elemek sorából kerülnek, míg a jobb módúakat lehetetlen tartózkodásukból kiközlenteni. És így a resicai cipészszövetkezet még mindig egyedül áll kertületünkben a termelő szövetségesség terén.

A szövetségesség többféle alakzatai közül leginkább még a nyersanyagbeszerző szövetkezetek létesítése iránt mutatkozik érdeklődés, mely remélünk engedi, miszerint egy alkalmissal megindítandó ez irányú akció nem mulandó eredmény nélkül.

Tagadhatlan, hogy számos kis iparág kevésbé alkalmas a közös műhelytelepek létesítésére, már azért sem, mivel hason szakmájú mester ugyanazon város falai között igen korlátozott számban, esetleg csak épp egy létezik, de meg az individuális képességnek is igen különböző mértéke és iránya követeltetik meg némely iparcsoportnál. Ezek tekintetében ismét az önszegélynek egy másik kipróbált jeles módja a műhelytízem, vagyis az előállítási cikkek specializációja, melynek nagy előnyeit legkivált Németország (Berlin) és Alsó-Ausztria iparában látjuk kidomborítva. Az esztergályos, bádagos vagy bőriparos pl. iparának egyik-másik cikkében a versenyképesség legnagyobb fokát aránylag csekély költségű berendezésekkel elérheti. Ezek az úgynevezett középüzemek, melyek a kisiparból kifejlődve az iparfejlődés menetében eléggé nem méltányolható szerepre hivatják.

Az iparágak ily különválása iparszegény hazánkban még kevésbé jelentkezett, mindazonáltal itt-ott elvétve kamarai kertületünkben is látjuk felülkerekedni ez egészségesebb irányt. Délmagyarországon mintegy 15—20 ilyen kisipari üzemből kifejllesztett középüzemről van tudomásunk, a hol kizárólag néhány a tömegszükséglet tárgyát képező cikk állítatván elő, e részben tökéletes felszereléssel bírnak s így szűkebb gyártási körükben a sokoldalu

A „TORONTÁL“ tárczaja.

Hervadt levelek.

Írta: Klélland L. Sándor.

As ember elfáradhat, ha sokáig néz egy képet; de el kell fáradnia, ha sok képet néz. Nagy képcsarnokban ezért nehezednek úgy meg szempilláink s ezért ülnek oly szorosán a piros pamlagokon, mint vasárnap az omnibuszokon.

Szerencsés az, a kinek elég önuralma van ahhoz, hogy a nagy csomóból egy pár képet kiválasszon, a melyekhez naponta elszárandó kolhat.

Ily módon — a nélkül, hogy az örök észrevennék — szerezhettünk egy kis magánképtárat, a mely egyedül a miénk, bár el van osztva a nagy termekben. A mi nem tartozik ehhez a magángyűjteményhez, az mind pusztán aranyozás és vászonra ályed, diszletté, a mely mellett utunk elhalad, a mely azonban szemünket nem fárasztja ki.

Néha-néha aztán felfedezünk egy képet, a mely eddig kikerülte figyelmünket s behatóbb szemlélet után felvesszük a kiválasztottak közé. Így növekszik a gyűjtemény folytonosan s ily módon, ha rendszeresen járunk el, nagy kép-gyűjteményre tehetünk szert.

Rendszeresen azonban nincs elég időnk. Gyorsan kell tájékozódni. Keresetet teszünk a katalo-

gusban azok mellé a képek mellé, a melyeket gyűjteményünkhez akarunk csatolni, mint az erdész megkeresztezi fát, ha az ordóba megy keresztil.

Ezek a magángyűjtemények természetesen nagyon különböző természetűek. Gyakran hiába keressük bennök a hatalmas, nagyhirű mesterműveket, míg jelentéktelen kis képecskét nem egyszer találunk az első helyen. Legjobbban megértjük az ily gyűjteményekben észlelhető csodálatos elrendezéseket, ha attól kérdezősködünk, aki a képeket összeválogatta.

Ez is egy kép valamelyik afféle magángyűjteményből.

Az 1878. „Salon“ egyik szögletében volt egy képe Sainsbury angol festőnek. Nem igen ébresztett figyelmet. Sem elég nagy, sem elég kicsiny nem volt ahhoz, hogy a banális kíváncsiságot lekösse s a modern különcöknek sem volt nyoma rajta, sem színében, sem módorában.

Elhaladva mellette, sokan vetettek rá egy jóakaró pillantást, mert harmonikus benyomást keltett s tárgya egyszerű és könnyen érthető volt.

Két szerelmes, a kik valamin egy kissé összezorrentek. S a közönség mosolygott, miközben mindenki elmélázva azokra a bájos, apró ovidásokra gondolt, a melyek oly szenvedélyesek és oly rövidiek; a leghihetlenebb és legkülönfélébb okokból erednek, de minden körülmenyek között a végük — egy csók.

S a két lasacska mégis maga köré gyűjtött egy kis csoportot; nyilvánvaló volt, hogy már több magángyűjteménybe belekerült.

S az ismert szöglet felé közeledve, gyakran találtunk már ott valakit, aki mély gondolatokba merülve állt a kép előtt. A legkülönösebb emberek voltak, de e helyen, mintha mindannyiok arca egyforma kifejezést öltött volna. Mintha fakó, sárgás visszfénye lett volna a képnek.

Ha közelebb lépünk, a szemléltő rendszeren távozott; mintha egyszerre csak egy ember elvezethető ezt a képet, mintha mindenki legszívesebben egyedül volna csak vele.

A kert egyik zugában, magas fal tövében nyílt lugas van. Egyszerű, zöld lécekből van összerakva, a melyek nagy ivben hajolnak a hátsó falra. Az egész lugast vadszőlő futja be, a mely balról a boltos tetőre húzódik s hosszu tengő ágakban csúng le a jobboldalon.

Késő ősz van: a lugas elhullatta már sűrű lombtetejét. A vadszőlőnek csak legvégső finom szárai vannak még levelek. S mielőtt lehullanának, a bucsuzó nyár rájuk pazarolja mind azt a fényt, a mely még megmaradt a virulásból; s mint piros és sárga virágokból font könnyed füzérek csüngenek itt még egy ideig, az ősz méla pompájával ékesítvén a kertet.

Köröskörül hervadt levelek borítják a földet s éppen a lugas előtt a legszebbet közülük csinos kis kerek dombba hordta össze a szél szorgalmasan.

A fák már lombtalanul állnak s egy csupán ágon a vörös-barnamellű kerti dalnok ül — maga is hervadt levélként — s fáradhatatlanul zengi újra meg újra azt a nótát, a melyre még tavaszi énekéből emlékszik.

nagy iparvállalatok versenyképességét meg is haladják. A hasonfajú cikkeknek tömeges termelése azért is előnyös, mivel az üzemnek ily egyöntetű jellege kapcsán a motorikus hajtó erő is sokkal gazdaságosabban használható, a munkaerő olcsóbb és állandóbb, végül a külföldi fogyasztó piacok felkeresése is több sikerrel kecsegtet.

Bizonyos kézműágak hanyatlása a hazai közgazdaság szempontjából végzetes jelentőséget az által nyer, hogy a kis műhelyek munkájának a gyáripárban nyilvánuló össz pontosság nem saját, hanem osztrák területen megy végbe s így a fel nem tartoztatható átalakulási processzus, a mely másutt a nemzet egészét szegényebbé nem teszi, sőt ellenkezőleg az a nagyipari vállalatok exportképessége révén még újabb erőforrásokhoz is jut, nálunk a közvagyon számára elveszett milliók mellett sok ezer munkást egyenesen megfoszt a kereseti alkalmától, szóval abban nyilvánul a centralizáció, hogy legelterjedtebb iparaink idegen talajba ültette nek át.

Igy van ez akárhány kézmű-foglalkozással melyek a legújabb korig a lakosság ezreinek gyümölcsöző foglalkozását képezték és a nemzeti háztartásban jelentékeny szerepet játszottak. Vegyük pld. a cipész ipart!

Az osztrák (morva és cseh) gyárak valóságos ontják be áruikat és ma-holnap ritkaságszámba megy, a ki cipésznél rendel lábballit. Míg az osztrák gyárak olcsó, de rossz árut produkáltak, valahogy csak boldogult a hazai cipészet, de ma egész más a helyzet! A vidéki városok főutcáiban lévő osztrák cipőraktárak most meg felelő vagy legalább tűrhető jó minőségű árut nyújtanak nagy választékban, ha nem is túlsó, de jutányos árak mellett s így nem is csoda, hogy a cipészek háromnegyed része javító munkákból kénytelen tengődni.

Mindazon érvek, a melyek által az általános ipari helyzet ismertetésénél beigazolni véltük, a legtömeges szűkséglek fejében kivándorló horribilis összeg a kézműipar után soha sem lesz visszartartoztatható, — különösen a ruházati csoport cikkeire alkalmazandók. Nem kell hozzá alapos vizsgálódás, csak a járókelők, a kirakatok szemlélete és meggyőződésünk, hogy a ruhaneműek $\frac{1}{10}$ -ede külföldi termék. S ha mindezzel szembe állítjuk a szabó-, cipész- és kalapos-ipar túlnépszerűségét, lehetetlen elzárkóznunk ama kényszerű következtetés elől, hogy a kimutatott nagy létszám nem annyira a közgazdaság, mint a statisztika számára létezik. Ezzel tisztában kell lennünk, ha nem

akarjuk magunkat illúziókban ringatni a hazai ipar mivolta felől.

Feltevésünket eklatáns módon erősíti meg e csoport legfontosabb ágát képező szabóipar. Eppen mióta e szakmában a nagytermelés, vagy mondjuk ki a bécsi konfekciós ipar uralja a fogyasztást, mesterek száma nem hogy csökkent volna, de megszorodott. E tény említése magában véve hitebben tükrözi vissza a szabók helyzetét bármely ismertetésnél. Az önálló iparosok zömének sorsa valóban szánalomra méltó. A minden városban feltalálható uri szabónak megrendelői köre csupán a legjobb módúak osztályából kerül ki, mert a hivatalnok és egyéb értelmiség is a nehéz megélhetési viszonyok által kényszerítve az abszolút olcsót keresi

Mintán pedig arra éppenséggel nem lehet kilátás, hogy a fogyasztó közönség pusztán hazafiságból saját anyagi érdekeit negligálva immár megszokott kényelméről lemond, — ha csak ezen óriási gazdasági károsodásba bele nem nyugszunk, — nincsen más hátra, mint a jelenleg közönlő milliókat az ország számára mindenkinélküli eszközzel megmenteni. Iparfejlesztési törekvéseink legsürgősebb feladatát kell, hogy képezze, miszerint ezen és más nálunk már emberemlékezet óta meghonosult iparok talpra állíttassanak oly formában, a mely a kívánatos versenyképesség iránt eleve biztosítékot látszik nyújtani. Célul a belföldi szűkséglet ellátása tűzessék, a mód elvégre is másodrangú s inkább célszerűségi kérdés.

A nálunk kézműiparilag előállított cikkekért kivándorló rengeteg összeg (mintegy évi 120 millió) a magyar ipar számára csak rendkívüli eszközök igénybevételével menthető meg. Ugyanazon iparpolitika, mely nehezen átlátható s az ipari fejlődés magasabb fokát képviselő gyártási ágak érdekében — valljuk be nem sok eredménnyel — oly gyakran hoz áldozatokat, ne állja felvenni programjába a honi talajban jól megélt iparágak lábraállítását, versenyképessé tételét is.

A világbeke. Muraviev gróf külügyminiszter a hatalmak pétervári képviselője a leszerelés tárgyában körlevelet intézett a nagyhatalmakhoz. A körlevél szerint a konferencia kebelében nemzetközi tárgyalás alá terjesztendő tárgyak hét pontban volnának összefoglalhatók: Természetes, hogy mindazok a kérdések, a melyek az államok politikai viszonyaira és a szerződéseken megállapított tényállásra vonatkoznak, valamint általában azok a kérdések, a melyek nem tartoznak közvetlenül a kabinetek részéről elfogadott program keretébe, az értekezlet tárgyalásából kizárandók lesznek.

Ezért aggodalmasan följe hajlik:

— De hiszen tudod, hogy alapjában mennyire becsüljük egymást.

— Ugy hát miért vesszünk össze oly könnyen s miért vagyunk oly keserűek és oly gonoszak egymással szemben?

— De, kedvesem semmiség volt az egész.

— Eppen azért! — emlékszel, miket mondtunk egymásnak? Hogy kerestük versenyeve azokat a szavakat, a melyekről tudtuk, hogy legmélyebb sebet ejtenek? Oh, — a gondolat, hogy egymás ismerését arra használjuk, hogy kikutasuk azokat a helyeket, a hol a gonosz szavak leginkább sebeznek!! — és ezt ne vesszük szerelemnek!

— Kedvesem, — ne fogd fel a dolgot oly ünnepélyesen, szól a férfi, könnyebb hangba próbálván átcsapni. Bármennyire szeretik is egymást az emberek, vannak pillanatok, mikor összeütözköznek; ezen már nem lehet változtatni!

— Mégis, mégis! — kiáltott a nő, van szerelem, a mely nem ismeri a veszekedést; vagy . . . én is csálódtam s az, a mit szerelemnek mondtunk, nem egyéb, mint, mint . . .

— Ne kételkedjél a szerelemben! — szakította félbe a férfi hevesen; s forró, szívhöz szóló szavakban esztelte azt az érzelmet, a mely az embereket megremesíti, mert arra tanít, hogy elnézéssel viseltessünk mások gyöngéivel szemben, a mely a legnagyobb gyönyörűséget szerszi meg, mert minden apró civódás dacára a legszébb kötélekkel fűs egymáshoz.

HIREK.

Tájékoztató.

Január 29. A t. h. é. v. alkalmazottak takarékegyesítékek közgyűlése.

Január 29. Zichyfalvi takarékek és hitellegyetek közgyűlése.

Január 29. Perlasi takarékpénztár közgyűlése.

Január 29. Zene-egyesület megalakulása.

Február 1. Dominó-estély.

Február 1. Nagybecskerek takarékpénzt. közgy.

Február 2. Módozi takarékpénztár közgyűlése.

Február 2. Nagybecskerek Népbank közgyűlése.

Február 4. Torontálmezei tak. és hitelbank közgyűlése.

Február 5. Antalfalvi takarékpénztár közgyűlése.

Február 13. Közig. biz. ülés.

Február 14. Kerékpárosok vig. estélye.

Február 18. Könyvnyomdások táncestélye a kaszinóban.

A gőz- és kádfürdő mindennap reggeli 6 órától

esti 7 óráig nyitva van; hőügyek részére kedden, estétől

törtékn és pénteken d. u. 6 óráig; ugyanazon napokon $\frac{1}{3}$ -tól 8 óráig este urak részére is.

— **Községi választások.** Mint lapunknak írják, Jánosföldön a múlt héten ment végbe az előjárók választása a következőképpen: Biró lett ifj. Schlotter József, albiró Schwiegerath János, pénztáros ifj. Gille György, árvaatya id. Hepp Péter, esküdtek Bandenburg János, Engelmann Ferenc, Bach János és Braun Adám. A választás a legnagyobb rendben ment végbe, a miben nagy érdeme van Sánta Gyula szolgabirónak, a ki rövid szolgabiroskodása alatt teljes mértékben kiérdemelte a lakosság szeretetét. A fiatal népszerű tisztviselő — mint nekünk írják — eljárásában, működésében mindenkor a járás büszkeségének Hertelendy Imre főszolgabirónak nemes és igazságos példáját követi.

— **A zene-egyesület megalakulása.** A nagybecskerekiek senekedvelők egyesülete vasárnap, folyó hó 29-én délelőtt 11 órakor a kaszinó kistermében tartja meg alakuló közgyűlését.

— **A m.-szent-miklós-makó-vásárhelyi vasut.** Szegedről írják e hó 23-ról: Ma délelőtt tartotta meg a szegedi székhelyű bizottsági termében a nagyszentmiklós-vásárhelyi vasutvonal kiépítésének ügyében kiküldött végrehajtó bizottság a jelzett ülését, melyben Maszó Sándor oszánymegyei alispán elnökölt. A végrehajtó bizottság beható részletes tanácskozás után a tervezett vasut kiépítésére nézve a következő határozatokat hozta: A végrehajtó bizottság mindenképp az előbbi határozattal szemben kimondotta a makó-nagyszentmiklói vasut kiépítését és utasítja az elnökséget, hogy Torontál-megyével és az érdekelt községekkel érintkezésbe lépjen és a vasutnak műszaki tanulmányozását eszközölje. A végrehajtó bizottság ezenkívül főiratot intéz a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy miután a törvényhatóságok a nagyszentmiklói vonalrész kiépítését tervbe vették, a hódmezővásárhelyi vonalrész engedélyezésére a tárgyalások kitézése iránt rendelkezés. Elhatározta továbbá a végrehajtó bizottság, hogy 150.000 frt államségélyt kér a makó-hódmezővásárhelyi vonalrész kiépítésének költségeihez. Végül, miután a makó-hódmezővásárhelyi vonal kiépítésére eddig csak 460.000 frt áll rendelkezésre és az ehhez kérendő 150.000 frt államségéllyel még együtt sincs meg a költségek teljes fedezete: elhatározta, hogy a még szükséges 150.000 frt pótlását függő kölcsön által fűdözik, a mit az érdekelt törvényhatóságok fűdöznék.

Az egész képen egyedül a borostyán duzzad az élettől. Mert a borostyán, mint a gond, télen-nyáron friss.

Lágy indával kuszik össze vissza, belefekszik a legkisebb hasadéka, átszorul a legparányibb nyílásokon. S ha egyszer nagy és erős lett, kiirthatatlan s kérihetetlenül halad előre, míg az egész épületet el nem pusztítja.

De a borostyán olyan, mint a jól nevelt gond; rombolását szép, fényes levelekkel takarja el. S az emberek sugárzó tekintettel mosolyognak, mintha nem tudnák, hogy borostyánfűdte romok közt vándorolnak.

A lugas közepén ifjú lányka ül szalmaszéken; két keze ölében nyugszik. Lecsüggesztett fejjel ül s csinos arcán külsős kifejezés ömlik el. Nem bántódás vagy harag, még kevésbé közönséges duzzogás szól vonásaiból; inkább valami borzasztó, keserű csatlódás az. Oyan, mintha valamit el kellene veszítenie s nincs ereje a vesztést megakadályozni; mintha neki is elhervadna valamije.

A férfi, a ki felkézelt a nő székére támaszkodik, kezdi megérteni, hogy a helyzet komolyabb váit, mint gondolta. Mindent megkísérelt, hogy a civódást, a mely kezdetben teljesen jelenlételemek látszott, elsimítsa és elfelejttesse; beszélt a belátásról, tréfára akarta fogni a dolgot, bocsánatot kért, megalázkodott — tán jobban, mint szándéka volt — de minchiába. Ugy látszik, semmi sem képes a nőt kiragadni abból a félholt hangulatból, a melybe elmerült.

A nő csak félig figyelt reá. Tekintete a hervadt kerten merengett; beszívta a haldokló növényzet nehéz illatát — s a tavaszra gondolt, a reményre és a mindenható szerelemre, a mely elhervad, mint ősszel a virág.

Hervadt levelek, szólt nyugodtan s fölkelve szétlökte lábával a szép leveleket, melyeket a szél annyi fáradsággal összehordott.

A hába vezető fasoron ment végig s a férfi néhány lépés távolságban követte. Hallgatott, mert nem tudta, mit mondjon. Aggodalommal és bágyadsággal vegyes lehangoló érsés vett rajta erőt; arra gondolt, elérheti e még őt, nincs-e tőle már száz mértföldnyire.

A nő lehajtott fejjel haladt tovább s a virággyakra nézett. A georginák vaskos fejei lecsüngtek a törött szarakon s a rózsafákon apró, elnyomorodott bimbócskák szomorkodtak, alattuk pedig nagy nedves, rothadt levelek hevertek.

S keserűség és csalódás kerítette hatalmába ifjú szívét. Mialatt a virágok haldokoltak, ő az élet tele felé közeledett.

Eltűntek a faszor végén. De az üres szék ott maradt a hervadó lugasban, míg a szél újra kezdte a levelek összehordását kis sirdombocskává —

S az idő folyamán valamennyien — valamennyien egymásután — leülünk az üres székre a kert egyik sugában s meredten bámulunk egy kis sirdombra, mely hervadt levelekkel van föl-épitve.

Nász a Rónay-családban. Zombori Rónay Elemér földbirtokos, néhai zombori Rónay Lajos és hajniki Bobor Agatha fia, február 7-én vezeti oltárhoz Kolozsvárott Bóldi Klárka gróf-kisasszonyt, gróf Bóldi Ákos kolozsmegyei főispán és az Emke elnökének leányát.

Erzsébet királyné emléksobrára Rónay Olga főispánné gyűjtőívén folytatólag befolyt:

Torontál Erzsébetlak közég	frt kr.	25—
Pártay Zoltán		1—
Nagy István		—50
Ries János		1—
N. N.		—50
H. Z.		—45
H. J.		—50
Robinek Wercel		—50
Melegi Pál		—50
Összesen		29-95

mely összeg az eddig befolyt összesen 15.040 frt 33 krral együtt az országos vörös-kerekesegylet központi főpénztárába lett beállítva. Az eddigi gyűjtés végeredménye tehát 15 069 frt 98 kr.

A kerékpárosok vigestélye, mint az előjelek bizonyítják, felül fogja mulni a farsang összes mulatságait és méltó módon fejezi be a szeszt. A rendező-bizottság fíradhatatlan munkája oda irányul, hogy a közönség semmi kifogást se találjon. Az egyes számokat asztalok mellett nézi a publikum végig, a mi nem olyan fárasztó, mint ha csupán széksorok állának a rendelkezésére. Az utóbbi esetben azonfelül meg is várja az ember, hogy magasabb fokú, komoly szellemi szórakozásban legyen része, a mit a jelen körülmények között teljesen kizár az estély vig jellege. A műsort legközelebb hozzuk, addig is csak annyit árulunk el belőle, hogy felül fogja mulni a várakozást. Less a végén egy énekes alkalmi szindarab is, a mely aktuális dolgokkal foglalkosik. Ejjéltben külön mulattatásról gondoskodik a rendezőség. Az előadást természetesen tánc követi, még pedig Rács Gyula zenekara mellett.

A magyarok ellensége. Törökbecsei levelezőnk írja: Nem mindennapi eset színhelye volt vasárnap községünk. Egyik ismertebb kocsmában nagyban folyt szerb atyafiak és magyar sógorok közt a disputa, lévén szőnyegen a jelenlegi politikai helyzet. A két párt szónokája Jerasics Ilie és Berta György voltak; mindegyik csattanós érvekkel támogatta nézeteit és már-már Berta kerekedett felül, mikor Jerasics kijelentette, hogy nem lesz addig béke, a míg a magyarok ki nem pusztulnak Magyarországból. Ő maga rögtön vállalkozott is rá, hogy 10 magyart elküld a másvilágra. Berta becsületes szívének nagyon fájt ez a nemzetiségi fanatizmus, aztán a fejébe is ment egy küssé a bor, következőleg nem lehet csodálni, hogy bosszút esküdött magában Jerasics ellen. Azt hitte ugyanis, hogy megmenti tíz magyar ember életét, ha ártalmatlanná teszi a magyarok dühös ellenségét. Sötét éjnek idején megleste Jerasicsot és egy hatalmas kövevel úgy vágta fűbe, hogy menten összerogyott. Ugy találtak később társai holtan az ut sarában. Berta azután önként jelentkezett a csendőrségen, a mivel elküldte a nagyobb bajt, mert a szerbek egész éjjel keresték a községben, hogy bosszút álljanak társukért.

A kikinda—becskerekeli vasúti jegyek. A nagykikinda—nagybecskerekeli vasút részvénytársasága értesítette Torontálvármegye főispánját, hogy a nevezett vonalra szükséges féláru jegyek, vagy állandó aroképes igazolványok engedélyezése iránt benyújtott folyamodványok ne a M. A. V. igazgatóságához, sem a szegedi útlátvezetőséghez, hanem kizárólag közvetlenül 8 hozzájuk küldendő. E szerint az aroképes igazolványok kiállításai illetéke fejében fűzetendő 50 kr. a M. A. V. igazgatóságának központi főpénztárába (VI. Andrássy-ut 75.) küldendő, a jegy-kérvény pedig az illeték befizetéséről szóló feladólevény csatolásával a nagykikinda—nagybecskerekeli vasút részvénytársaság igazgatóságához (V. Béla utca 1.)

Báll beajánlások. Itt a farsang, táncolnak mindenütt már vigan. Am a mulatságoknak ez a korszaka egy-uttal kínos ideje azoknak a táncosoknak is, kik hölgygyel szemben nem kis zavarba jönnek. Mert a nehézség, a táncosnővel egy csak valamennyire is józan társalgást kezdeni s folytatni, éppen olyan régi, mint maga a bál. Azt az elkerülhetetlen feladatot, hogy az ember a táncosnőjét egyuttal mulattatni is köteles, érzé mindenké. És ezen kötelesség teljesítésének rettenetes igyekezete hihetetlen dolgokat képes produkálni. Hogy első so-ban az időjárás került szőnyegre, az mindenki előtt ismeretes. További témánál a táncoterm temperatrúja szolgál. Közbevetel kezdett: „Nagysádnak is oly melege van, mint nekem?” „Oh igen” szól a felelet s a társalgás egyelőre be van fejezve, míg egy új kérdést nem essel ki a táncos. S ha párja kissé maliciózus, csakhamar pokollá változik a szende ifjura nézve a báli terem. Szerencsére kezdődik a valcer. Néhány fordulót után — azalatt feje lázas tevékenységgel igyekszik valami új kérdésre szert tenni — nagy önmegtadással szól: „Nagysád kitűnően táncol!” Melleleg megjegyezve, homloka gyöngyözik a verejtéktől. De megvan az az elégtétele, hogy a bók kedves hatást ér el. „Milyennek találja a mai toaletteket?” És ez a szerencsés nemtől sugallt kérdés mintegy varázsütésre megszabadítja az ifjut minden gyötrelmétől, mert a kisasszonynak megered szaporán a nyelve s mire az összes jóbarátói öltözéseiket végig kritizálta, addigra végre a bának is.

Mikor a törvény emberei verekednek. Sajnálatos botrányról értesítik a „Torontáli Közlöny” a Billédről. Dr. Dózsa Simon ügyvéd vendégszerető házához ugyanis valamelyik legközelebbi estén teára gyűlt össze az intelligencia. Ott volt Tóth kir. járásbíró és utána érkezett meg Hausinger, ki a kezében levő korbáccsal megtámadta a járásbíró és a szó legközelebbi értelmében elvarta. Hausingert erre a féktelen dühre a je becsületének védelme kényszerítette, melyet a járásbíró állítólag megsértett. Hausinger az esetet haladéktalanul személyesen jelentette fel a kir. törvényszék és a tábla elnökének.

Irodalom és művészet.

Vlád Gizella szabad. Vlád Gizelláról, a Magyar színház primadonnájáról szól az ének, a kinek tüzes fekete szeméi már sok titkos imádojának megejtették a szívét. Nyolc esztendővel ezelőtt Deák Péter szingargató is nagyon mélyen belenézett ezekbe a szemekbe s minthogy egy reménysugárt is olvasott ki belőlük, megkérte s meg is kapta a szép primadonna kezét. Házaságuk néhány évig zavartalanul boldog volt. Két gyermekük is született, egy fiúcska és egy leánya. Az utóbbi években azonban Vlád Gizella megunt az urát, a mi nem egy féltékenységi szcenát idézett elő. A primadonna végre is egyszerűen a faképnél hagyta Deák Pétert, a mi annál könnyebb volt, mert elszegődött a Magyar színházhoz, míg az ura most is a vidéken direktoroskodik. Deák erre azzal a kérelemmel fordult a budapesti törvényszékhez, kötelezze a feleséget, hogy térjen vissza hozzá, még pedig 15 napon belül. Vlád Gizella azt válaszolta a tekintetes törvényszéknek, hogy ő bizony nem megy vissza az urához, mert nem szereti. Deák Péter most az ügyvédje útján beadványt intézett a törvényszékhez, a melyben hűtlen elhagyás címén kéri a válás kimondását. A törvényszék Goczigh József bíró előadása mellett eleget is tett ennek a kérelemnek s Vlád Gizellát Deák Péterrel elválasztotta. A férj beleegyezésével egyuttal azt is kimondotta, hogy a két gyermek az anyjuknál marad. Mindezen azonban csöppet sem zavarta meg a fekete szemű művésznőt abban, hogy ne vendégszereljen néhány napon át az ura társulatánál Zomborban.

A zsidó nép története. A zsidó nép politikai és társadalmi története, — az irodalmi és művészeti fejlődéssel szorosán összeolvastva — jelenik meg most a magyar irodalomban. E nagyratértett nép hódításait, királyválasztásait a legpontosabban beszéli el egy kis fűzet, könnyen olvasható, szép nyelven, tartalmasan, egyuttal művészi illusztrációk kíséretében. Dávid királyról és Salamonról mond el érdekes, bizalmas részleteket. A hős, a nagyhírű Dávidról, ki a lázadó ammoniták közül „némelyeket fűrészzel fűrészelteti, némelyeket vasborona alá, némelyeket fejeze alá vetteti, másokat messkemencébe hánysa”, (2. Sám. 12. 31.) — E kis fűzet a „Nagy Képes Világtörténet” 10 ik fűzete, a legjelesebb orientalista, Maspéro Gaston világhírű műve után készült. — Egy fűzet ára 30 kr. Kapható minden hasai könyvkereskedésben.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése január 26-án.)

Budapest, jan. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésén az ellenzék három névszerinti szavazást kér a napirend előtt való felszólalások tárgyában. A napirendet magát is névszerinti szavazások foglalják el.

A helyzet.

Budapest, jan. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az ellenzéki oldalon bizonyos áramlat vehető észre, mely kész báró Bánffy-nak az indemnitást az általános vita alkalmával megszavazni, de fenntartja magának azt a jogot, hogy Bánffy visszavonulása után a részletes tárgyalásba belemenjen. Hir szerint Apponyi gróf is hive ezen felfogásnak, mert véleménye szerint miután Bánffynak az indemnitást olyan kategorikusan megtagadták, furcsának találja, hogy az neki most megszavaztassék, vagy annak megszavazása is kilátásba helyeztessék. Általános remélik, hogy sikerülni fog az obbeli aggályokat eloszlatni, de tagadhatlan, hogy a megegyezés garanciáinak kérdése élénk tárgya a diskusszióknak és a kompromisszum csak akkor tekinthető perfektnak, ha már megoldották ezt a kényes kérdést is.

Szél Kálmán tanácskozásai.

Budapest, jan. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szél Kálmán ma Budapestre érkezett és a képviselőházban hosszabb tanácskozott Bánffy báróval, Lukács és Fejérváry miniszterekkel, nemkülömben az egyes pártvezérekkel.

Az Egyetemi Kör megnyitása.

Budapest, január 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az Egyetemi Kör ma újból megnyit, minthogy a közoktatásügyi miniszter meggyőződött róla, hogy az ifjuság ezentul pontosan be fogja tartani az alapszabályokat.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1899. január 26.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilo	100 kilogr. ára		kilo	100 kilogr. ára		
		frtöl	frtíg		frtöl	frtíg	
Bánsági	uj	78	10.25	10.30	80	10.50	10.55
Tiszavidéki	"	78	10.35	10.45	80	10.55	10.60
Pestvidéki	"	78	10.35	10.45	80	10.55	10.60
Bácskai	"	78	10.45	10.50	80	—	—

R o z s	uj	előrendű	kilo		előrendű	kilo
			70—72	8.05		
"	"	másodrendű	—	7.95	8.—	8.—
Á r p a	"	takarmány	60—62	6.10	6.45	6.45
"	"	égetni való	62—64	6.70	7.50	7.50
"	"	sörfőzésre való	64—66	7.70	8.50	8.50
Z a b	"	—	89—41	5.75	6.10	6.10
Tengeri	"	bánsági	—	5.55	5.60	5.60
"	"	mánemű	—	5.50	5.55	5.55

Határidő-üzlet.

Budapest, január 26. (A nagybecskerekeli Lloyd-társulat távirata.) Buzában a kínálat kielégítő, vételkedv javult, napi forgalom 25.000 mm., az árak 5 krral emelkedtek.

Kötetett:

Buza márciusra	9-65— 9-66
" áprilisra	9-46— 9-48
Tengeri májusra	4-86— 4-87
Zab márciusra	5-88— 5-90
Repece augusztusra	11-90—12-00

VASUT-ÜGYEK.

169984/98. számhoz. Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1899. évben szükséges mintegy 958000 drb horgonyzott talpa jelű szög 8000 métermássa sósav 2400 métermássa horganyhulladék, vagy 8000 métermássa tömény horganyhalvag, illetőleg

4000 métermássa szifárd horganyhalvag szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ivenként 50 kros okmánybéllyel ellátott ajánlatok legkésőbb 1899. évi február hó 9. déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók, vagy postán odaküldendők. Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségi minták is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlt anyag értékének 5% a legkésőbb 1899. évi február hó 8. déli 12 óráig a m. kir. államvasutak központi főpénztáránál leteendő.

Szállításra nézve mérvadók kötelezők 122291/96. sz. általános szállítási és az illető anyagokra vonatkozó különleges feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb pályázati feltételek, melyek a részletes módokat tartalmazza, az igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályában, valamint az üzletvezetőségeknél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál megtekinthetők.

Azon részletes módok leírása az ajánlatot tenni szándékozónak a fentnevezett magy. kir. államvasuti hivatal által ingyen adatik ki, vagy kívánságra postán megküldetik. Budapest, 1899. évi január havában.

3.3 Az igazgatóság. (Utánnomás nem díjazatik).

171.624/98. szám. Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére 1899. évben, illetőleg 1901. év végéig a kövekező anyagokból felmerülő tényleges szükségletnek szállítását biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet, m. p.:

Az anyag megnevezése	Ezység	Egy évi megközelítő szükséglet	Jegyzet
Zöldfanel közöns.	méter	300	padlózat feltörlésére
Olajzöld selyemkelme	"	150	550 mm. széles
Olajzöld selyemkelme	"	800	750 " "
Vörös plüss	"	2000	
Olajzöld pósztó	"	200	
"	"	400	1360 mm. széles
Gyapju függönyszövet	"	500	drappsz. 1 ⁰⁰⁰ mm. "
"	"	800	" 11 ⁰⁰ " "
"	"	8500	" 12 ⁰⁰ " "

Az ajánlati minta, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módok, valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a m. kir. államvasutak igazgatósága anyag és leltárbeszerzési (A. V.) szakosztályánál (Budapest, Ardrassy-ut 73. sz., II. emelet, 43. ajtó) kaphatók.

A szabályszerűen kiállított ivenként 50 kros m. kir. okmánybéllyel ellátott ajánlatok legkésőbb 1899. évi február hó 28. déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál átadandók, illetőleg posta útján oda küldendők és a boríték ezen külső címmel látandó el:

Ajánlat 171.624/98. számhoz.

Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és részletes módok betartása mellett állítanak ki, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1899. január hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Hirdetések.

18961. tkvi sz. 1898. 112-1.1

Árverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. trvszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Kovacsev Maxa nagybecskereki lakos végrehajtónak, Krunits férjezett Kovacsev Mileva által képviselt kiskoru Krunits Steva és Ignya nagybecskereki lakosok végrehajtást szenvedő elleni 54 frt tőke követelés s jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. trvszék területében levő Nagybecskerek

község 2832. sz. tjkvben, 1860—1862/b hrsz. a. felvett 2503. ö. i. sz. ház 270 □-öl beltelekkel tehát, kkoru Krunits Tosa végrehajtáson kívül álló társtulajdonos jutaléka is 720 frt kikiáltási árban 1899. évi február hó II. (tezenegyedik) napjának d. e. 10 órájkor ezen kir. trvsz. tkvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitzűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 72 forintot készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. ig. miniszteri rend. 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. trvszék tkknyvi irattárában és a helybeli városi tanácsnál megtekinthetők.

Kelt N.-Becsereken, a kir. trvszék, mint tkvi hatóságnál, 1898. évi november hó 15. én.

Dr. Selymessy, kir. trvszéki bíró.

14468. tkvi szám. 1898. 110-1.1

Árverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. trvszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Zsivkov Vuicsin, Szóka szb.-aradáci lakos végrehajtónak, Zakits Szima mint Zsivkov Avakum jogutóda szb.-aradáci lakos végrehajtást szenvedő elleni 500 frt tőkekövetelés s jár. iránti végrehajtási ügyben az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. trvszék területében levő Szb.-Aradác község 760. sz. tjkvben 43. hrsz. alatt felvett 50/b. ö. i. sz. ház 600 □-öl beltelekkel 432 frt 50 kr. kikiáltási árban 1899. évi február hó 22-ik (huszonkettedik) napjának d. e. 10 órájára Szb.-Aradác községénél megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni.

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitzűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is lesz adandó.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 43 frt 25 kr. készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-c 42. §. jelzett árfolyammal számított s az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. ig. min. rendelet 8 §-ban jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hi-

vatalos órák alatt ezen kir. trvszék tkvi irattárában s Szb.-Aradác község előjáróságánál megtekinthetők.

Kelt N.-Becsereken, a kir. trvszék, mint tkvi hatóságnál, 1898. évi nov. hó 28-án.

Dr. Selymessy, kir. trvszéki bíró.

Farkasd község előjárósága.

2512. szám. 1898. 109-3.1

Verseny tárgyalási hirdetmény.

A törvényhatóságilag jóváhagyott 42 kgy. 1418/1898. számú képviselőtestületi határozattal a Farkasdi községi új iskola udvarában egy 2 iskolai és 2 tanítói faszin, 2 istálló és megfelelő closett ből álló melléképületnek a felépítése, valamint az egész iskolai belsőségnek a bekerítése és az e körüli járda téglaburkolattal való kikövezése határozottván el.

Az ezzel kapcsolt munkálatokra, még pedig:

I. A melléképületre összesen 2517 frt 78 kr.

II. A bekerítés és téglaburkolattal 1027 frt 13 kr. van előirányozva.

Ezen munkálatok foganatosításának biztosítása céljából folyó 1899. évi február hó 12. napjának délelőtti 10 órájára Farkasd községénél tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó az előirányzott összeg után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5% bánatpénzzel ellátott sajátkezüleg aláírt zárt ajánlataikat és pedig külön a melléképületre és külön a kerítés és burkolatra, kitzűzött nap délelőtti 9 órájáig a községi előjárósághoz annyival is inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A kellő bánatpénzzel el nem látott vagy hiányosan kiállított ajánlatok a versenyezésből kizáratnak. A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a községi előjáróságnál a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthetők.

Kelt Farkasdon, 1899. évi január hó 10-én.

Az előjáróság.

4818. szám. 1898. 108-3.1

Hirdetmény.

A nagyméltóságú földmivelésügyi m. kir. miniszterium az 1898. évi december hó 14-én kelt 79596/VI/1898. számú rendeletével a Torontál-Erzsébetlakon létesítendő **kisdedővoda épületnek helyreállítását** 8648 frt 17 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1899. évi február hó 18-ik napjának 10 órájára a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitzűzött nap 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthetők.

Kelt Nagy-Becsereken, 1899. jan. hó 18-án.

M. kir. államépítészeti hivatal.